

RAKASTAVA LÄHIMMÄINEN OPETTAJALLE

Ikäkauden (7-10) tavoite: “Kohtelen toisia niin kuin tahtoisin toisten kohtelevan minua.”

Moduulin tavoite: “Tunnen Jumalan antamat hyvän elämän ohjeet.”

- Tutustun kymmeneen käskyyn
- Ymmärrän Jumalan suojelevan meitä käskyillään
- Pohdin, miten kymmenen käskyä ohjaavat minua kohtelemaan toisia ihmisiä

Moduulin sisältö

1. Jumala suojelee meitä kymmenellä käskyllään	31
2. Kunnioitan vanhempiani	33
3. Suojelen elämää	35
4. Suojelen perheitä.....	37
5. Suojelen totuutta	39
6. Olen tyytyväinen siitä, mitä minulla on	41

Teemalaulut:

Isän sydän. Teoksesta Taivaan Isän hommissa -nuottikirja. Jippiimissio, 2001.

Rakkautta saa kun rakkautta antaa. Teoksesta Tarpeeksi pieni -nuottikirja. Jippiimissio, 2009.

KOTIIN

Koti on paras paikka oivalluksille ja ihmettelylelle. Toivomme, että lapsille jää opetuksista mieleen jotakin, mitä voi vanhempien kanssa pohtia enemmänkin. Haluamme tukea tällaista perheen yhteistä keskustelua ja yhdessä tekemistä kertomalla etukäteen, mitä tulemme opettamaan sekä antamalla ideoita tekemisiin ja jutteluun.

Seuraan kuuden viikon oppimistavoite on “Rakastava lähimmäinen”. Käymme läpi kymmenen käskyä pohtien niiden tarkoitusta elämän ohjenuorina. Erityisesti keskitymme miettimään, millaisia ohjeita käskyt antavat toisten ihmisten kanssa elämiseen – miten ne ohjaavat meitä olemaan rakastavia lähimmäisiä.

Oppituntien aiheet menevät seuraavasti:

1. Jumala suojelee meitä kymmenellä käskyllään
2. Kunnioitan vanhempiani
3. Suojelen elämää
4. Suojelen perheitä
5. Suojelen totuutta
6. Olen tyytyväinen siitä, mitä minulla on

Tehdään kotona

1. Jutellaan ajan käytöstä. Mihin meidän perheemme aika kuluu? Varastaako jokin asia (puhelin, peli, harrastus?) joltakulta meistä sellaista aikaa, joka kannattaisi käyttää perheen kanssa yhdessä? Mitä tälle voisi tehdä? Kokeillaan viikon ajan toimia toisin.
Jutellaan myös lepopäivästä: millaisia meidän perheemme lepopäivät ovat? Mikä niissä on hyvää? Mikä tekisi niistä vielä parempia?
2. Jutellaan siitä, mikä kenessäkin perheenjäsenessä ilahduttaa muita. Kiitetään Jumalaa siitä, että Hän on tehnyt meistä perheen.
3. Lähdetään roskienkeruuretkelle. Jutellaan samalla siitä, mistä pidämme ympäristössämme. Kiitetään Jumalaa siitä, että meillä on kaikkea, mitä elämään tarvitaan.

4. Jutellaan yhdessä. Miten vanhemmat tapasivat toisensa? Milloin he päättivät mennä naimisiin?
5. Jutellaan yhdessä. Onko joku kertonut meistä joskus valheita? Mitä siitä seurasi? Selvisikö asia parhain päin?
6. Jutellaan siitä, miten Jumala on pitänyt huolta perheestämme. Onko jotakin, mitä juuri nyt tarvitsisimme? Rukoillaan ja pyydetään sitä Jumalalta.

Kalenteriin

- mahdolliset retket, ulkoiluvarusteiden tarve, kotoa tuotavat tarvikkeet
- seurakunnan juhlat ja perhejumalanpalvelukset
- lomaviikot

OPETUS 1: Jumala suojelee meitä kymmenellä käskyllään

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:1-17

Muistojae: ” Miten nuorukainen pysyy oikealla tiellä? Siten, että noudattaa sinun sanaasi.” Psalmi 119:9

Opetuksen tavoitteet:

- ymmärrän Jumalan suojelevan meitä käskyillään
- muistan, että ihmiset tulevat Jumalan lapsiksi armosta, eivät käskyä noudattamalla
- pohdin, mitä tarkoittaa vain Jumalan pitäminen Jumalana
- pohdin, miltä lepopäivä näyttää minun elämässäni

Ajatus havainnollistamisesta: Koko moduulin ajaksi kaksi isoa lain taulua, vaikkapa pahvista, joihin kirjoitetaan ne käskyt, joita kyseisellä kerralla käsitellään.

Sanallinen opetus:

Oletko joskus kuullut kymmenestä käskystä? Kuka ne antoi ja kuka oli vastaanottamassa niitä? (jutellaan, täydennä seuraavat asiat, jos eivät tule keskustelussa esiin.) Jumala oli vapauttanut Israelin kansan orjuudesta, ja he olivat matkalla Egyptistä kohti omaa kotimaataan. Siinä vuoren luo saavuttuaan kansa leiriytyi vuoren juurelle ja Mooses kiipesi ylös kuulemaan, mitä sanottavaa Jumalalla oli. Vuorella Jumala antoi Moosekselle kahteen kivitaluun kirjoitettuna kymmenen käskyä: ohjeet siitä, miten Jumalan kansan tulisi elää.

Kymmenen käskyä liittyvät myös meidän elämäämme. Niiden avulla Jumala suojelee meitä tilanteilta, joissa olemme vaarassa loukata itsemme tai toisia ihmisiä. Samalla tavalla kuin liikennesäännöt suojelevat kaikkia liikkuja tai koulun säännöt koululaisia, kymmenen käskyä ohjaavat kaikkia ihmisiä kauemmas vaaranpaikoista.

Joskus ihmisille saattaa tulla kiusaus ajatella, että noudattamalla täydellisesti kymmentä käskyä, voisi tulla Jumalan lapseksi ja pelastua sen takia, että on ollut niin taitava käskyjen tottelija. Tämä ei kuitenkaan onnistu – kukaan ei ole niin virheetön. Ainoa tapa pelastua on uskomalla Jeesukseen. Käskyjen avulla Jumala suojelee meitä, ja Jeesuksen ristinkuoleman ja ylösnousemuksen takia Hän tekee meistä Hänen lapsiaan.

Kolme ensimmäistä käskyä kertovat siitä, miten ihmisen ja Jumalan ystävydestä pidetään hyvää huolta. Loput seitsemän käskyä liittyvät siihen, miten ihmisten tulee elää toistensa kanssa sovussa.

Ensimmäinen käsky on: ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Sinulla ei saa olla muita jumalia.” Saattaa olla, että tätä käskyä pohtiessa ensimmäisenä mieleen juolahtavat kaikenlaiset epäjumalien patsaat, joita monissa kansoissa palvotaan jumalana. On totta, että tämä käsky kieltää sellaisten palvomisen, mutta pelkästään siitä ei ole kyse. Kyse on siitä, että Jumala on suurin, ja kaikki muu on vähäisempää ja pienempää Hänen rinnallaan. Jos alamme elää uskoen siihen, että jokin on Jumalaa suurempi, alamme pitää tätä ”suurempaa” jumalana.

Tämä ”muu jumala” voi näyttäytyä monella tavalla. Jumala pitää meidät turvassa. Silti joku saattaa ajatella, että paras tapa huolehtia siitä, että hänellä on turva, koti ja ruokaa, on hankkia valtavasti rahaa. Hän alkaa uskoa, että raha voi hoitaa Jumalan tehtävän: rahasta tulee ”muu jumala”. On totta, että rahaa tarvitaan, mutta oikeasti Jumala pitää huolen meidän kodeistamme ja ruoastamme. Vaikka ihmisellä olisi loputon määrä rahaa, mutta Jumala päättäisi olla huolehtimatta tämän kodista ja ruoasta, ei rahasta olisi mitään apua. Mitä muita epäjumalia tai ”muuta jumalia” keksit? (jutellaan)

Toinen käsky on: ”Älä käytä väärin Herran, Jumalasi nimeä.” Miten kenenkään nimeä voi käyttää oikein tai väärin? Ihmisen nimeä voi käyttää oikein silloin, kun kutsuu häntä, juttelee hänelle tai kertoo hänestä toisille. Ihmisen nimeä voi käyttää väärin silloin, kun väittää hänen tehneen jotakin väärää, vaikkei näin ole,

tai vaikkapa väärentämällä toisen allekirjoituksen. Oikein käyttämistä on se, että puhumme totta hänestä, josta puhumme, väärin käyttämistä taas valheiden kertominen.

Käytämme Jumalan nimeä oikein silloin, kun juttelemme Hänen kanssaan, rukoilemme, kiitämme ja ylistämme. Silloinkin käytämme Hänen nimeään oikein, kun kerromme toisille siitä, millainen Hän on. Jumalan nimen väärin käyttäminen puolestaan on sitä, että väitämme Jumalasta jotakin, mikä ei ole totta, tai väitämme Hänen sanoneen jotakin sellaista, mitä Hän ei ole sanonut. Myös Jumalan nimen käyttäminen kirosanana tai huudahduksena on väärin. (Huudahduksella tarkoitetaan ”oh my God!”, ”Jeesus sentään” – tyyppisiä sanontoja, joita ei käytetä kirosanana. Aihe kannattaa ottaa esille vain, jos tiedät lasten törmänneen tällaiseen Jumalan nimen käyttöön: ei ole tarkoituksenmukaista opettaa lapsille sellaisia vääriä Jumalan nimen käyttötapoja, joita he eivät ole koskaan kuulleet.)

Kolmas käsky on: ”Pyhitä lepopäivä.” Pyhittäminen on sana, jota käytetään melko harvoin. Sillä tarkoitetaan jonkin asian erottamista tavallisesta käytöstä jotakin erityistä, Jumalan suunnittelemaa tarkoitusta varten. Mooseksen aikaan israelilaiset pyhittivät esimerkiksi astioita temppelissä käytettäväksi. Niitä ei enää käytetty jokapäiväiseen ruokailuun, vaan pelkästään jumalanpalvelukseen.

Lepopäivän pyhittäminen on siis eron tekemistä arkipäivien työnteon ja lepopäivän välillä. Jumala antoi tästä esimerkin maailmaa luodessaan: kuutena päivänä hän teki työtä luodessaan, seitsemäntenä lepäsi ja ihaili kättensä työtä. Meidän ihmisten on hyvä toimia samoin: arkena tehdä työtä ja lepopäivänä kiittää Jumalaa Hänen hyvydestään. Jumala tietää, että ihminen voi hyvin silloin, kun tekemistä ja lepoa on kumpaakin sopiva määrä.

Toiminnallisuus:

Viestijuoksu. Jakaudutaan kahteen joukkueeseen epätasaisesti niin, että pienemmän joukkueen jäsenet joutuvat juoksemaan viestiradan läpi neljästi (tai useammin) suuremman joukkueen jäsenten juostessa vain kerran. Katsotaan, kumpi joukkue voittaa ja kumman joukkueen jäsenet ovat uupuneempia kisan jälkeen. Osoittaako tämä jotakin levon tarpeellisuudesta?

Luovuus:

Askarrellaan kortteja, joihin on kirjoitettu ja kuvitettu Jumalan ominaisuuksia. (kts. alla oleva yhteisöllisyyskohta)

Yhteisöllisyys:

Osallistujien kesken: Muistellaan yhdessä: millaisilla sanoilla Jumalaa kuvataan Raamatussa? Kirjoitetaan nämä muistiin. Kiitetään Jumalaa siitä, millainen Hän on. (=käytetään Jumalan nimeä oikein)

Seurakunnan kesken: Annetaan askarteluja lahjaksi seurakuntalaisille.

Kotona: Jutellaan ajan käytöstä. Mihin meidän perheemme aika kuluu? Varastaako jokin asia (puhelin, peli, harrastus?) joltakulta meistä sellaista aikaa, joka kannattaisi käyttää perheen kanssa yhdessä? Mitä tälle voisi tehdä? Kokeillaan viikon ajan toimia toisin.

Jutellaan myös lepopäivästä: millaisia meidän perheemme lepopäivät ovat? Mikä niissä on hyvää? Mikä tekisi niistä vielä parempia?

OPETUS 2: Kunnioitan vanhempiani

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:1-17

Muistojae: ”Kuule isääsi, jolta olet saanut elämän, älä halveksi äitiäsi, kun hän on vanha.” Sananl. 23:22

Opettajalle huomioitavaksi:

Opetusta valmistellessasi ota huomioon lapsiryhmäsi perheiden taustat. Keski-ikäisistä, lapsistaan huolta pitävistä perheistä tuleville lapsille opetuksen voi pitää tällaisenaan. Jos jonkun lapsen perheessä on ollut laiminlyöntejä tai kaltoinkohtelua, pohdi tarkasti, mitä opetuksessa painotat. Ole myös tietoinen siitä, onko kyseessä vuosien takaiset ongelmat vai tuoreet tapahtumat. Traumaattisessa perhetilanteessa elävälle tai sellaisesta vastikään pois päässeelle lapselle muiden Raamatun totuuksien opettaminen on ajankohtaisempaa – tämän opetuksen aika on vasta, kun lapsi pystyy pohtimaan kokemaansa traumaa ilman, että aihe tekee kipeää.

Opetuksen tavoitteet:

- ymmärrän, että Jumalalle perheet ja niiden hyvinvointi on tärkeää
- pohdin, mitä kunnioittaminen tarkoittaa

Ajatus havainnollistamisesta: Lain taulut, joihin lisätään neljäs käsky.

Sanallinen opetus:

Kolme ensimmäistä käskyä liittyivät meidän ja Jumalan väliseen suhteeseen. Loput käskyt liittyvät ihmisten välisiin suhteisiin. Ne auttavat meitä elämään yhdessä.

Neljäs käsky on ”Kunnioita isääsi ja äitiäsi.” Jonkun ihmisen kunnioittaminen on sitä, että pidämme häntä arvokkaana ja tärkeänä, kuuntelemme hänen neuvojaan ja ohjeitaan ja noudatamme niitä. Kunnioittamisen vastakohtia ovat esimerkiksi halveksunta ja pilkkaaminen.

Se, että Jumala antoi ihmisille käskyn kunnioittaa isäänsä ja äitiänsä, kertoo siitä, että Jumalalle perheet ovat tärkeitä. Perheen tehtävä on rakastaa kaikkia sen jäseniä ja huolehtia heistä. Erityisesti isän ja äidin tehtävänä on huolehtia siitä, että lapsilla on kaikkea tarvittavaa, kasvattaa heitä opettamalla elämässä tarvittavia taitoja ja rakastaa heitä. Lasten tehtävä on kunnioittaa vanhempiaan. Kun kaikki hoitavat oman tehtävänsä hyvin, perheen on hyvä elää yhdessä.

Kunnioittamisen huomaa meidän toiminnassamme. Se on sitä, että kuuntelemme, kun vanhempamme puhuvat meille. Jos he antavat ohjeita tai neuvoja, noudatamme niitä. Jos neuvot tuntuvat aivan pätkähulluilta, selitämme, mikä neuvossa tuntuu hankalalta ja pyydämme heitä auttamaan meitä ymmärtämään. Kunnioitus ja luottamus kulkevat usein käsi kädessä: jos luotamme siihen, että vanhemmat rakastavat meitä ja sen tähden ohjaavat meitä johonkin suuntaan, on helpompaa ottaa vastaan heidän neuvojaan.

Kunnioitus tulee ilmi myös puheessamme. Emme puhu ilkeästi tai yritä loukata sanoillamme. Eri mieltä oleminen ei tarkoita, että olisimme epäkunnioittavia. Eriävän mielipiteen voi kuitenkin sanoa sekä kunnioittavasti että epäkunnioittavasti. Jos aloitamme asiamme kertomisen sanomalla, että toinen on ilkeä ja tyhmä ajattellessaan eri tavoin kuin me, toimimme epäkunnioittavasti. Jos taas keskitymme puhumaan siitä asiasta, joka on aiheena, emmekä ala arvostella toista ihmistä, toimintamme todennäköisemmin pysyy kunnioittavana.

Tarkoittaako kunnioittaminen sitä, että tottelee aina vanhempiaan? Ei aina. Jos vanhemmat käskisivät sinua tekemään jotakin, mikä on väärin, sitä ei tietenkään tarvitse tehdä. Silloin, kun vanhemmat pyytävät sinua tekemään jotakin, mikä ei ole kiellettyä tai väärää, heitä tulee totella. Heidän tehtävänsä on pitää huolta sinusta ja koko perheestä, ja he ajattelevat myös sinun parastasi. Entä, tarkoittaako totteleminen aina

sitä, että kunnioittaa? Ei välttämättä. Jotkut voivat totella vanhempiaan mutta silti puhuvat heistä halveksuvasti selän takana. Se ei ole kunnioitusta.

Käskey kunnioittaa vanhempiaan ei ole vain tietyn ikäisille lapsille. Kaikilla ihmisillä on vanhemmat, ja kaikkien tulee kunnioittaa vanhempiaan. Aikuisten kohdalla se voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että he pitävät huolta vanhoista vanhemmistaan auttaen näitä sellaisissa tehtävissä, joita vanhukset eivät enää pysty itse hoitamaan.

Jumalalle kaikki perheet ovat rakkaita, ja Hän auttaa meitä elämään perheenä yhdessä.

Toiminnallisuus:

Jakaudutaan pareihin. Parista toinen on vanhempi ja toinen lapsi. Lapsen silmät sidotaan. Hänen eteensä pöydälle laitetaan kaksi kulhoa, toinen tyhjä ja toinen, jossa on jauhoa tai sokeria. Lapsen käteen annetaan lusikka. Lapsi ei saa koskettaa kulhoja tai pöytää kädellä – pelkästään lusikka saa osua kulhoihin. Lapsen tehtävänä on sovitussa ajassa lusikoida mahdollisimman paljon jauhoa tyhjään kulhoon. Vanhemman tehtävänä on neuvoa lasta mahdollisimman hyvin. Jos halutaan kisata, eniten tyhjää kulhoaan määrääjassa täyttänyt pari voittaa.

Kisan jälkeen jutellaan: Miltä tuntui olla vanhempi? Kuunteliko lapsi ohjeita? Osasiko hän noudattaa niitä? Onnistuinko keksimään uuden tavan selittää ja ohjata, jos ensimmäinen ideani ei onnistunut? Entä miltä tuntui olla lapsi? Oliko ohjeiden noudattaminen hankalaa? Miten puhuin parini kanssa?

Luovuus:

Piirretään kuva omasta perheestä. Kirjoitetaan siihen jokaisesta perheenjäsenestä jokin hyvä asia.

Yhteisöllisyys:

Osallistujien kesken: Rukoillaan toistemme perheiden puolesta. Pyydetään sitä, että he oppisivat osoittamaan rakkautta entistäkin paremmin.

Kotona: Jutellaan siitä, mikä kenessäkin perheenjäsenessä ilahduttaa muita. Kiitetään Jumalaa siitä, että Hän on tehnyt meistä perheen.

OPETUS 3: Suojelen elämää

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:1-17, Matt. 5:21-24

Muistojae: ”Rakkaus ei tee lähimmäiselle mitään pahaa.” Room. 13:10

Opetuksen tavoitteet:

- ymmärrän, että elämä on Jumalan antama arvokas lahja
- ymmärrän tekojeni vaikuttavan muiden elämään
- pohdin, miten voin auttaa lähimmäistäni

Ajatus havainnollistamisesta: Lain taulut, joihin lisätään viides käsky.

Sanallinen opetus:

Viides käsky on lyhyt: ”Älä tapa.” Tämä saattaa tuntua helpommalta kuin aiemmat käskyt: kunhan kukaan ei kuole minun takiani, homma on hoidettu. Käsky kuitenkin sisältää paljon suuremman tehtävän: meidän tehtävämme on suojella elämää.

Elämän suojeleminen tarkoittaa monenlaisia asioita. Joskus se on toisen ohjaamista pois vaarallisesta tilanteesta: sitä, että estämme pikkusisarusta kiipeämästä katolle tai ystäväämme menemästä heikoille jälle. Jos ymmärrämme, että toinen on tekemässä jotakin vaarallista, meidän tehtävämme on yrittää estää häntä. Jos toinen vasta suunnittelee jotakin, mikä ei ole viisasta, siitä tulee aina kertoa myös turvalliselle aikuiselle.

Elämän suojeleminen on myös sitä, että autamme toisia saamaan kaikkea, mitä elämässä tarvitaan. Monet seurakunnat ympäri maailmaa jakavat ruokaa niille lähistön ihmisille, joilla muutoin olisi sitä liian vähän. Lähetystyössä ja kehitysyhteistyössä rakennetaan kaivoja sellaisiin kyliin, joissa ei aiemmin ole ollut puhdasta juomavettä. Samoin rakennetaan tukevia koteja hatarien hökkeleiden tilalle, Myös vessoja rakennetaan – ja sekin on elämän suojelemista! Jos ihmiset käyvät tarpeillaan siellä täällä, käy helposti niin, että ulosteen bakteerit pääsevät valumaan sadeveden mukana juomaveteen ja sairastuttamaan ihmiset. Oikein rakennettu ulkokuusi ei päästä jätevettä sekoittumaan juomaveteen. Hirmuisen käytännöllinen tapa suojella elämää!

Elämän suojelemiseen liittyy myös luomakunnasta huolehtiminen. Käsky ”älä tapa” tarkoittaa ihmisten tappamista. Jumala antoi Nooalle ja hänen jälkeensä syntyneille ihmisille luvan syödä eläimiä. Luomakunnasta huolehtiminen liittyy tähän kuitenkin siten, että me emme saa toiminnallamme pilata maailmaa niin, etteivät muut ihmiset voi elää täällä.

Jeesus puhui viidennestä käskystä vuorisaarnassa. Hän sanoi: *”Teille on opetettu tämä isille annettu käsky: ’Älä tapa.’ Se, joka tappaa, on ansainnut oikeuden tuomion. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka on vihoissaan veljelleen, on ansainnut oikeuden tuomion. Samoin jokainen, joka sanoo veljelleen: ’Senkin hölmö’, on ansainnut Suuren neuvoston tuomion, ja se, joka sanoo: ’Sinä hullu’, on ansainnut helvetin tulen. Jos siis olet viemässä uhrilahjaasi alttarille ja siinä muistat, että veljelläsi on jotakin sinua vastaan, niin jätä lahjasi alttarin eteen ja käy ensin sopimassa veljesi kanssa. Mene sitten vasta antamaan lahjasi.”*

Tarkoittiko Jeesus, että koskaan ei saa suuttua? Ei sentään. Suuttuminen ja vihastuminen kuuluvat ihmisen elämään: meidän kuuluukin suuttua, jos jotakin väärää ja pahaa tapahtuu. Jeesus puhui siitä, että joku jää jumiin vihaansa eikä suostu sopimaan ja antamaan anteeksi. Pysyvä viha on ihmiselle vaarallista, ja elämän suojeleminen on vaarasta pois auttamista.

Entä tuo hölmöksi tai hulluksi sanominen? Vuorisaarnassa Jeesus puhuu monista Vanhan testamentin laissa annetuista käskystä ja lisää niihin: ”mutta minä sanon teille”. Jeesus halusi opettaa jotakin siitä, mitä ihmiset tekojensa perusteella ansaitsisivat, ja siitä, mitä he kuitenkin voivat saada, jos ottavat vastaan Jumalan armon ja anteeksiannon. Osa Jeesuksen kuulijoista kuvitteli onnistuneensa täydellisesti lain

noudattamisessa. Jeesus halusi vuorisaarnassa osoittaa, että jokainen on rikkonut lakia ja tehnyt syntiä. Kukaan ei tekojensa takia ole ansainnut paikkaa taivaassa. Sen saa yksin armosta. Jeesuksen kertoma ”mutta minä sanon teille” osoittaa myös sen, ettei ole yhdentekevää, mitä sanomme toisille. Vähättelevät ja loukkaavat sanat haavoittavat, ja meidän tehtävämme on suojella.

Toiminnallisuus:

Hyvien sanojen hippa. Pelataan hippaa. Kiinni jäänyt jähmettyy paikoilleen, ja hänet voi vapauttaa takaisin peliin sanomalla hänestä jotakin hyvää.

Luovuus:

Askarrellaan linnunpönttö tai hyönteishotelli.

Yhteisöllisyys:

Osallistujien kesken: Jutellaan auttamisesta. Onko jonkun perheellä kummilapsi, jonka elämää ja koulutusta tuetaan taloudellisesti? Missä hän asuu? Miten hänen elämänsä on muuttunut?

Kotona: Lähdetään roskienkeruuretkelle. Jutellaan samalla siitä, mistä pidämme ympäristössämme. Kiitetään Jumalaa siitä, että meillä on kaikkea, mitä elämään tarvitaan.

OPETUS 4: Suojelen perheitä

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:1-17

Muistojae: ” Miten hyvä ja kaunis onkaan veljesten yhteinen, sopuisa elämä!” Psalmi 133:1

Opettajalle huomioitavaksi:

Opetusta valmistellessasi ota huomioon lapsiryhmäsi perheiden taustat: ovatko lasten vanhemmat naimisissa keskenään, ovatko mahdolliset erot tapahtuneet lapsen elämän perspektiivissä ”kauan sitten” vai onko tilanne tuore? Onko eron taustalla perheväkivaltaa tai muuta traumaattista? Valitse sanasi viisaasti, kuulijakuntasi tuntien.

Aviorikoksen käsitteeseen liittyy vahvasti seksuaalinen uskottomuus. Seksuaalisuuden käsitteleminen tämän opetuksen yhteydessä riippuu lasten iästä ja ymmärryksestä. Ei ole tarkoituksenmukaista, että lapsi kuulee seksistä ensimmäisen kerran tämän opetuksen yhteydessä – tämä perustavanlaatuinen keskustelu tulee käydä vanhempien ja lasten välillä. Opetuksen tavoite liittyy perheen tärkeyteen, uskollisuuteen ja sitoutumiseen – asioihin, jotka ilmenevät paljon kokonaisvaltaisemmin kuin vain seksuaalisessa kanssakäymisessä.

Opetuksen tavoitteet:

- ymmärrän, että Jumalalle perheet ja niiden hyvinvointi on tärkeää
- pohdin, mitä sitoutuminen ja uskollisuus tarkoittavat

Ajatus havainnollistamisesta: Lain taulut, joihin lisätään kuudes käsky.

Sanallinen opetus:

Kuudes käsky on: ”älä tee aviorikosta”. Voit ihmetellä, miksi me puhumme tästä: avioliittohan on aikuisten asia. Kuitenkin, samoin kuin viimeksikin, kieltosanalla alkavan käskyn voi sanoa myös toisin: suojele perheitä. Sitä voi ja kannattaakin miettiä jo nyt.

Perhe on Jumalan suunnittelema kokonaisuus. Jumala tarkoitti perheen perustaksi avioliiton: miehen ja naisen välisen lupauksen rakastaa ja kunnioittaa toista ja elää yhdessä kuolemaan saakka. Aviorikos tarkoittaa tämän lupauksen pettämistä.

Jumalan suunnitelmassa avioliitto tarkoittaa sitoutumista toiseen: lupausta siitä, että yhdessä pysytään niin helppoina kuin vaikeinakin hetkinä. Tällainen sitoutuminen tuo turvaa. Vaikeissa tilanteissa ei tarvitse jännittää sitä, jääkö vaikeuksien keskelle yksin. Voi luottaa siihen, että puoliso seisoo rinnalla ja vaikeat asiat kohdataan yhdessä. Sitoutuminen auttaa myös kasvamaan ihmisenä: on helpompaa myöntää, ettei osaa tai ymmärrä jotakin, jos ei tarvitse pelätä toisen karkaavan vajavaisuudesta kauhistuneena pois.

Avioliittoon kuuluu myös uskollisuus: se, ettei hanki itselleen uusia seurustelukumppaneita, vaan pysyy yhdessä sen ihmisen kanssa, jonka kanssa on mennyt naimisiin. Elämän aikana jokainen kohtaa monia ihmisiä, joihin voisi ihastua ja rakastua. Uskollisuus on sitä, että ei lähde ruokkimaan tällaisia tunteita, vaan pitää kiinni lupauksestaan olla naimisissa ja rakastaa puolisoaan.

Avioliitto ei ole pelkästään miehen ja vaimon yksityisasiä. Se vaikuttaa heidän lapsiinsa. Se, että vanhemmat ovat päättäneet toimia yhdessä perheensä parhaaksi, on lasten kannalta erinomainen asia. Avioliitto on myös merkki kaikille yhteisön ihmisille siitä, että nämä kaksi ovat päättäneet elää yhdessä.

Kun katsomme elokuvia tai sarjoja, saatamme päätyä sellaisen ohjelman ääreen, jossa aikuiset vaihtavat kumppaneitaan hirmuisen usein: tänään tykkään tästä ja olen sen kanssa, mutta heti kun joku kiinnostavampi ihminen ilmestyy, vaihdan häneen. Tällainen toiminta ei ole laisinkaan Jumalan suunnitelman mukaista. Meidän tuleekin olla tarkkoja siitä, ettei se, mitä katsomme, saa meitä uskomaan, etteikö Jumalan suunnitelma avioliitosta olisi paras mahdollinen tapa elää yhdessä.

Voimme myös opetella sitoutumista ja uskollisuutta. Ne ovat joka tapauksessa hyviä taitoja, menimmepä aikuisina naimisiin tai emme. Ja olisihan kurjaa huomata, että on menossa naimisiin, mutta ei ole koskaan harjoitellut, miten olla luotettava ja lupauksensa pitävä ihminen.

Sitoutuminen on sitä, että pitää kiinni lupauksesta tai päätöksestä, vaikka juuri sillä hetkellä ei huvittaisi. Voimme sitoutua käymään jonkin harrastuksemme harjoituksissa aina, kun mahdollista, tai pitää kiinni ystävämme kanssa sovitusta tapaamisesta, vaikka jokin muu kiinnostava mahdollisuus tulisi kohdallemme. Kun opimme sitoutumaan, elämästä tulee jollain tavalla myös helpompaa: aina ei tarvitse miettiä, haluanko varmasti juuri tämän asian ja huvittaako se minua enemmän kuin mikään muu. Voi vain tehdä sen, minkä on jo luvannut.

Uskollisuus liittyy myös lupauksen pitämiseen. Se on myös sitä, ettei petä toisen luottamusta, vaikkapa kertomalla kaikille toisen salaisuutta tai kiusoittelemalla asialla, jonka tietää aiheuttavan toiselle mielipahaa ja surua.

Jumala rakastaa kaikkia perheitä ja haluaa auttaa meitä kasvamaan yhdessä.

Toiminnallisuus:

Ilmapallokisa. Tarvitaan kaksi ilmapalloa jokaista pelaajaa kohden sekä narua.

Jakaudutaan pareihin. Parin tulee pitää toisiaan kädestä kiinni koko kisan ajan. Kummallekin sidotaan pitkähköllä narulla kaksi ilmapalloa siihen nilkkaan, joka on eri puolella kuin se käsi, jolla pidetään paria kädestä kiinni.

Kisan tarkoitus: puhkaista toisten parien ilmapallot ja suojella oman parin palloja. Voittajapari on se, jolla on viimeisenä ehjä pallo.

Jutellaan: Millaisia taktiikoita eri pareilla oli? Oliko helpompaa keskittyä vain omaan palloihin vai pystyikö ajattelemaan myös toisen etua? Oliko toisen suojelemisesta hyötyä pelissä?

Luovuus:

Askarrellaan ystävänäuhoja makrame-solmuja tekemällä.

Yhteisöllisyys:

Kotona: Jutellaan yhdessä. Miten vanhemmat tapasivat toisensa? Milloin he päättivät mennä naimisiin?

OPETUS 5: Suojelen totuutta

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:1-17

Muistojae: ”Mutta sinä tahdot sisimpääni totuuden – ilmoita siis minulle viisautesi!” Psalmi 51:8

Opetuksen tavoitteet:

- ymmärrän Jumalan rakastavan totuutta
- pohdin, miten voin sanoillani ja teoillani suojella totuutta

Ajatus havainnollistamisesta: Lain taulut, joihin lisätään kahdeksas käsky.

Sanallinen opetus:

Kahdeksas käsky on ”älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsä”. Ehkä huomaat, että seitsemäs käsky jäi välistä. Siitä puhumme ensi kerralla. Tällä kerralla puhumme siitä, että tehtävämme on suojella totuutta.

Jumala rakastaa totuutta. Hän ei itse valehtele tai vääristele asioita. Hän on luotettava. Jumala tahtoo meidänkin rakastavan totuutta ja toimivan niin, etteivät valheet ja huijaukset pääse leviämään ihmisten keskuudessa.

Kun mietimme mainoksia ja viestejä, joita näemme tai kuulemme, on helppo huomata, että niissä totuudella ei ole kovinkaan paljon väliä. ”Osta tätä kissanruokaa, niin kissastasi tulee maailman onnellisin lemmikki” tai ”uimarannalla on aina haus Kempaa, kun hankit tämän lelun” ovat lauseita, joiden ei ole tarkoituskaan olla totta. Niiden tarkoituksena on saada meidät ostamaan jotakin. Koululuokassa saattaa kuulla jonkun sanovan ”en lainkaan nähnyt, mitä välitunnilla tapahtui” vaikka hän oikeasti olisikin nähnyt kaiken. Hän saattaa ajatella, että totuuden kertomisesta seuraa jotakin harmillista ja on helpompi esittää tietämätöntä. Kun kuulemme tällaisia valheita usein, saatamme itsekin alkaa ajatella, ettei totuudella ole niin väliä. Näin ei kuitenkaan ole. Totuus on tärkeä.

Kahdeksas käsky puhuu erityisesti tilanteesta, jossa puhumme toisista ihmisistä. ”Lausua todistus lähimmäisestäsä” kertoo tilanteesta, jossa ollaan oikeudenkäynnissä. Lähimmäistä syytetään jostakin rikoksesta, ja meidän tehtävämme on kertomuksellamme todistaa, mitä olemme nähneet. Mitä tapahtuu, jos valehellemme, eli lausumme väärän todistuksen? Syytön joutuu vankilaan tai syyllinen pääsee vapaaksi, jatkamaan rikoksiaan.

Toisesta puhuttaessa tulee aina puhua totta. Emme saa kertoa valheita toisesta ja saattaa häntä vaikeuksiin. Joskus tuntuu hankalammalta puhua totta silloin, kun ystävä on tehnyt jotakin väärää ja hän on jäämässä siitä kiinni. Tällöinkin meidän tulee kertoa totuus. Se, että vääristä valinnoista seuraa harmillisia asioita, on vain oikein. Ehkäpä ystävämme oppii tekonsa seurauksista jotakin tärkeää.

Myös juoruilu liittyy tähän toden puhumiseen. Juorut eivät ole hyvántahtoisia kehuja hänestä, josta niitä kerrotaan. Niissä on aina jokin ikävä ajatus mukana: kerrotaan toisen epäonnistumisista ja vastoinkäymisistä, tai hyvistäkin tapahtumista kerrottaessa juoruun lisätään jokin vähättelevä tai ivallinen yksityiskohta. Jos totuus olisi valokuva, juoru olisi filtti, joka vääntää kuvan mutkalle: tavallaan totuus, kuva, on yhä siinä, mutta jotenkin juoru on muuttanut sen aivan kummalliseksi.

Entäpä sitten liioittelu ja vähättely? ”Miksi en koskaan saa mitään uusia pelejä, kaikki muut saavat joka viikko jotakin uutta!” Onko totta, ettet milloinkaan saa? Onko totta, että aivan jokainen muu saa? Liioitteleva tai vähättelevä puhetapa tarttuu helposti. Puhumme samalla tavalla kuin muutkin. Tämä ei kuitenkaan suojele totuutta.

Totuuden kertominen ei tarkoita, että saisimme puhua toisille tahallisen loukkaavaan sävyyn. Esimerkiksi ”tämä ruoka on paha” tai ”nämä villasukat on hirveän väriset” tai ”sinä olet koko joukkueen hitain juoksija”. Paha ruoka ei edes ole totta: monien mielestä ruoka voi olla herkullista, vaikka sinä et siitä pitäisi. ”Minä en pidä tästä ruoasta” on totta, ja paljon viisaammin sanottu. Hirveän väriset villasukat saattavat olla

lahja mummolta. Jos hän ei kysy mielipidettämme niistä, voi olla viisainta vain sanoa ”kiitos”. Jos hän kyselee, ovatko ne ihanat, on esimerkiksi ”tämä ei ole lempivärini” paljon parempi sanavalinta. Ja se joukkueen hitain juoksija: vaikka olisikin totta, että hän on hitain, hyödyttääkö asiasta mainitseminen ketään tai mitään? Kaikkia asioita ei ole pakko sanoa vain siksi, että ne ovat totta. Emmehän me kaupungillakaan kulje luettelemassa havaintojamme ääneen: ”sininen auto, punainen auto, polkupyörä, ruokakauppa” vaikka nuo kaikki olisivatkin silmiemme edessä.

Rakastavan ja totuudellisen puheen opettelussa saattaa kestää jonkin aikaa. Jumala auttaa meitä tässä mielellään, kun sitä Häneltä pyydämme.

Toiminnallisuus:

Pelataan ”kaksi totuutta, yksi valhe” –peliä. Jokainen kertoo itsestään kolme asiaa, joista kaksi on totta ja yksi ei. Muut arvaavat, mikä ei ollut totta.

Jutellaan: Millä perusteella veikkasimme jotakin asiaa valheeksi? Oliko vale helppo tunnistaa? Entä oliko valheita helppo keksiä ja kertoa?

Luovuus:

Tehdään pieniä näytelmiä tilanteista, joissa tekisi mieli valehdella. Katsojat saavat keksiä erilaisia tapoja selvittää tilanteesta valehtelematta.

Yhteisöllisyys:

Osallistujien kesken: Etsitään yhdessä Raamatun kohtia, jotka puhuvat totuudesta. (Jos käytössä ei ole Raamattusovellusta etsimisen avuksi, opettaja voi kirjoittaa valmiiksi seuraavat kohdat: Joh. 14:6, Joh. 8:32, Joh. 16:13, Joh. 17:17, 2 Tim.2:15, Ef. 6:14, Ef. 4:15) Jutellaan siitä, miten ymmärrämme nämä kohdat.

Kotona: Jutellaan. Onko joku kertonut meistä joskus valheita? Mitä siitä seurasi? Selvisikö asia parhain päin?

OPETUS 6 - Olen tyytyväinen siitä, mitä minulla on

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:1-17

Muistojae: ” Jeesus sanoi: ’Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille. Tässä on laki ja profeetat.’” Matt. 7:12

Opetuksen tavoitteet:

- ymmärrän Jumalan pitävän huolta tarpeistani
- pohdin, miten voin harjoitella kiitollisuutta

Ajatus havainnollistamisesta: Lain taulut, joihin lisätään seitsemäs, yhdeksäs ja kymmenes käsky.

Sanallinen opetus:

Tällä kerralla puhumme seitsemännestä, yhdeksännestä ja kymmenennestä käskystä. Ne liittyvät kaikki omistamiseen ja toisen oman kunnioittamiseen. Niissä kaikissa on myös kyse siitä, että opimme olemaan tyytyväisiä ja kiitollisia siitä, mitä meillä on.

Seitsemäs käsky on ”älä varasta”. Meidän tulee ymmärtää, mikä on meidän omaamme ja mikä toisen omaa. Toisen omaisuutta ei saa ottaa itselleen luvatta. Jos yritämme keksiä esimerkkejä varastamisesta, ensimmäisenä mieleen juolahtaa varmaankin tavaroiden varastaminen. Muitakin asioita on mahdollista varastaa. Esimerkiksi musiikki: jos joku on säveltänyt laulun, muut eivät saa väittää sitä omaksi sävellykseksi. Myös toisten luomia asioita: musiikkia, taidetta ja tekstiä tulee kunnioittaa ja kertoa, kenen tekemiä ne ovat.

Varastamisessa on usein kyse ahneudesta. Emme ole tyytyväisiä siihen, mitä meillä on, vaan haluaisimme enemmän ja enemmän kaikkea. Varastamalla emme tule tyytyväiseksi, koska aina on vielä jotakin, mitä meillä ei ole. Jumala on kuitenkin luvannut pitää huolta siitä, että meillä on kaikkea elämän kannalta tarpeellista. On paljon viisaampaa luottaa siihen, että Hän tietää tarpeemme ja pitää meistä huolen.

Joskus ahneus ja kateus houkuttelevat meitä huijaamaan toisen omaa itsellemme tavoilla, jotka eivät vaikuta varastamiselta. Ehkä ehdotamme jollekulle vaihtokauppaa tietäen, että me saamme jotain paljon arvokkaampaa kuin mitä annamme toiselle. Tämäkään ei ole oikein. Yhdeksäs käsky liittyy tähän.

”Älä tavoittele lähimmäisesi omaisuutta” on yhdeksäs käsky. Lähimmäiselläsi on oikeus omistaa kaikenlaista. Se, että sinä käytät aikasi laatien suunnitelmia siitä, miten saisit nuo tavarat itsellesi, on täyttä ajanhukkaa. Kateus saa meidän ajatuksemme jäämään jumiin siihen, mitä meillä ei ole, vaikka oikeasti meillä on paljon kaikkea, ja kaiken lisäksi Jumala, joka antaa meille tarvitsemamme. Kateus saa meidät helposti uskomaan valheeseen: siihen, ettei Jumala muka pidä meistä huolta.

Kymmenes käsky jatkaa samasta aiheesta: ”Älä tavoittele lähimmäisesi puolisoa, työntekijöitä, karjaa äläkä mitään, mikä hänelle kuuluu.” Voimme olla kateellisia monista muistakin asioista kuin tavarasta. Ystävät, harrastukset, lemmikit, sisarukset, lomamatkat – kaikesta voi olla kateellinen. Emme kuitenkaan voi saada toisen omasta meidän omaamme.

Kaikkiin näihin käskyihin liittyy se, mitä ajattelemme omistamisesta. Miksi minulla on jotakin? Voimme ansaita rahaa tekemällä työtä, saada palkintoja olemalla taitava jossakin ja ystäviä olemalla hyvä ystävä. Mutta oikeastaan mikään, mitä meillä on, ei ole vain ja ainoastaan omaa ansiotamme. Olemme saaneet kaiken siksi, että Jumala on halunnut antaa sen meille.

Se, että kaikki omaisuutemme on itseasiassa Jumalan antamaa, tarkoittaa sitä, että olemme vastuussa Jumalalle siitä, mihin käytämme sitä. Tämä ei tarkoita sitä, että kaikki omaisuus tulisi lahjoittaa heti pois. Sen sijaan se tarkoittaa sitä, että meidän tulee miettiä ja rukoilla, miten käytämme omaisuuttamme. Toisinaan Jumala tahtoo käyttää meidän rahojamme siihen, että joku toinen saa ruokaa. Ja Jumalahan sen rahan on meille antanut.

Kun luotamme Jumalan huolenpitoon, on helpompaa olla antelias kuin kateellinen.

Toiminnallisuus:

Kiitollisuuspingis. Jakaudutaan kahteen joukkueeseen. Joukkueet keksivät vuorotellen yhden asian, josta voivat kiittää Jumalaa. Se joukkue, joka keksii viimeisen asian, voittaa kisan.

Luovuus:

Askarrellaan kiitollisuuspurkki. Koristellaan kannellinen astia, esimerkiksi vauvanruokapurkki. Kirjoitetaan kotona joka päivä lapulle yksi asia, josta olemme kiitollisia ja laitetaan se purkkiin talteen.

Yhteisöllisyys:

Osallistujien kesken: Miten Jumala on pitänyt huolta minusta? Kerrotaan toisillemme.

Kotona: Jutellaan siitä, miten Jumala on pitänyt huolta perheestämme. Onko jotakin, mitä juuri nyt tarvitsisimme? Rukoillaan ja pyydetään sitä Jumalalta.